

QAQORTOO NUUK

Imarisai

Aallaqqaasiut	5
Siulequt	7
Illuliortaaseq sunaana?	9
Sermersuumi naleqartitat.	11
Illuliortaatsimut politikimi anguniakkat.	13
Illuliortaaseq kinaassuseqalersitsisoq.	15
Inissiat pitsaassuserlu	17
Illoqannginersat illoqarfimmilu inuuneq	19
Piffissaq sumiiffissarlu	21
Iliuuseqarneq	23
Sanatitsisutut illunillu piginnittutut	24
Oqartussatut	25
Ilitsersuisutut isumassarsiorfittullu	26
Sakkussat	27

ILLOQARFIIT TITARTARUK

Aallaqqaasiut

Kommuneqarfik Sermersuumi illuliortaatsip qitiutinneqarnissaa qangalili politikikkut kissaatigineqarnikuuvoq, aammalu kommunip Pilersaarusionermut periusissiaani 2014imi tamanna qitiutinneqartusatu akuersissutigineqarpoq.

Kalaallit Nunaanni illuliortaatsimut politikkit siullersarimmassuk, Kommuneqarfik Sermersuumut pingaartuuvoq, innuttaasut illuliortaatsimut tunngatillugu qanoq isumaqarnerannik aammalu »naju-gaqarnermi« naleqartitat pillugit qanoq isumaqarnerannik aallaaveqarpoq. Taamaattumik Kommuneqarfik Sermersooq suliamik aallartitsinermini »naleqartitat pitsaasut« pillugit innuttaasunut ajornangitsunik apeqquteqartarluni aal-

lartippoq. Akissuteqaatigineqartut kingusinnerusukkat politikkimut ilanngunneqarput immikkoortunullu ukununga tunngaviliisuupput,

**Illuliortaaseq Kinaassutsimik
Pilersitsisoq,
Inissiat Inuunermilu
Pitsaassuseq,
Illoqannginnersat
Illoqarfimmilu Inuuneq
aamma Piffissaq sumilu.**

Naggasiullugu politikkami Iliuutsit immikkoortoritinneqarpoq, tassanilu illuliortaatsimut politikkip kommunimi suliat ingerlanerintu qanoq ikorfartuutaasinnaanersoq allaaserineqarpoq.

KIMMERNAT NUUK

Siulequt

Illuliortaaseq ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu naleqalersitsivoq.

Illuliortaaseq ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu naleqalersitsivoq. Taamaattumik avatangiisitsinni tamani illuliortaatsimi pitsaassuseq ilanngullugu isumaliutersuutigissavarput.

Aatsaat pitsaanerpaamik pilersarusiorlutalu ilusilersuigutta, tunniussaqaarnissamut, peqataanissamut ukkassinissamullu periarfississa-vaatigut.

Kommuneqarfik Sermersuumi illuliortaatsimut politikkeqarnermi angunia-gaavoq

- illuliortaatsimi naleqartitat imikkkuullarissuserlu nanissallugit

- naleqartitat aalajangiusimassallugit, eriagissallugit nukittorsasallugillu
- pitsaasunik atorluarsinnaasunillu illuliortoqarlunilu sanaartortoqassasoq

Kommunalbestyrelse illuliortaatsimut politikkimik, Kommuneqarfik Sermersuumi pitsaasumik illuliortaaseqaarnissamik siammarterinissamillu paasinnittoqaarnissaa siuarsarniarlugu, akuersissuteqaarnikuuvoq. Illuliortaatsimi naleqartitavut inoqarfinnilu tamatiguussuseq qititissavarput. Inissiaqarfiit, inuusutissarsiteqaarfiit qiterisaqarfiillu illoqarfimmi avatangiisaapput assigiinngitsut amerlasuullu, tamarmil-

lu pitsaassuseqartuunissaat tamatta kissaatigaarput. Atuuffissaatigut isikkuatigullu taamaappoq.

Illuliortaatsimut politikkeqarnikut nuannaarnerulersitsinissaq, kusanartunik avatangiiseqaarnissaq, ataasiakkaanut inissaqartitsinissaq aammalu ataatsimornissamut inissaqartitsinissaq kissaatigaarput. Sumiiffimmut aalajangersimasumut, pitsaassuseqarlutillu ataatsimoorluta paarilluarsinnaasatsinnut, inuit ataasiakkaat nuannaarnermik toqqissisimanermillu misiginissaat kissaatigaarput.

Illuliortaatsimi politikki inuttut pitsaassutsimik tunngaveqartoq.

Illuliortaatsimut politikki atorluarisiuttoq

Asii Chemnitz Narup

Borgmesteri

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

QAPIARFIUSAAQ NUUK

Illuliortaaseq sunaana?

Oqaaseq illuliortaaseq (arkitektur), latiinerisut architectura, isumaqarpoq illut, init imaluunniit ilutsit timitallit ilusilersorneqarnerisa kusanartuliarineqarneri ilisimatusaatigineqarnerilu.

Illuliornermi kusanartuliortaatsip pitsaassusaa uninngaannartutut taaneqarsinnaanngilaq, kisiannili pif-fissami pilersinneqarnera tunngavilu naleqqiullugit naliligassaalluni. Illuliornermi kusanartuliortaatsip pitsaassusaata inerneru allangortineqarsinnaanngitsut illuliortaatsimut politikkimit inissinneqassanngillat, kisiannili kikkunntu tamanut eqqarsarluarnissamik isumassarsiorfiullunilu kajumissaarinerussaaq.

Illuliortaatsimi sorpassuit pineqarput, inerujussuarnit takusassanut minnerpaanut. Illuni, sanaartukkani, illoqarfinni, sumiiffinni inissani, nunatani attaveqarnernilu takuneqarsinnaavoq.

Illuliortaatsimut politik-kimi pivarput illuliortaaseq pitsaasoq:

- iikkat avatangiiseralugit inuunermik pitsaasumik sinaakkusiigaangata
- sanaartukkat uatsinnut toqqisimatitsileraangata, alaatsinaatsitsileraangata ulluinnarnilu pitsaassutsimik tunniussaqaaraangata
- misigisaatigut iikkanit avatangiisitsinnit sunnerneqaraangata; avatangiisit paasinartunngortarput, inunnut tunngatillugu aamma ataatsimut inooqatigiinermi isumassarsiorfinnik sinaakkutinik tunisigaangata,
- illoqarfiit illullu pijuartitsisusut, assersuutigalugu atortunik

nukissiutinillu atuinermik annikilliliinikkut taavalu inooriaatsip pijuartitsisup siuarsarneratigut, maannakkut siunissamilu qaqugumut.

Illuliortaaseq pitsaasoq torralla-taasinnaavoq mutiullunilu, taamaakkaluartoq sulit annertunerusariaqarpoq. Illuliortaaseq pitsaasoq sumiiffimminut innuttaasunullu tunniussaqaarsinnaasariaqarpoq: Ininik takujuminartunik, attorlugit pitsaasunik imaluunniit uninngafiginissaanut allanillu naapitsinissamut tikilluaqqusitullusooq ittunik pilersitsinissatsinnut kaammattussavaatigut. Sumiiffimmik pitsaasumik pilersitsinissamut ikorfartuutaassaaq.

ILLUT AKORNGI

Sermersuumi naleqartitat

Illuliortaatsimut politikki naleqartitat inuunerlu pitsaassusilik qitiutinneqartit.

Kommunimi illuliornermi kusanartuliortaatsikkut naleqartitat inoqarfiillu assigiinngisitaarneri Kommunalbestyrelsimit aallutarineqarput. Kommunimi illuliornermi kusanartuliortaatsikkut naleqartitat kulturik-kullu oqaluttuarisaanerit tassaapput kikkunnit tamanit isummersorfigineqartut, taamaammatt inoqarfitsinni naleqartitatta inississornerinut kommunimi innuttaasut tunniussaqaar-nissaannut Kommunalbestyrelsimit aggersarneqarput. Innuttaasunik pe-

qataatitsinermi anguneqarput naleqartitat pingaarutillit, ilaatigut qanga pisimasunut ataqatigiinnermik kinaasutsitsinnik takutsilluarsinnaasut.

Innuttaasunik peqataatitsinermit oqariartuutigineqarpoq, illut avatangiiserisat kusanartuussasut pilerinartuullutillu. Inissiat pitsaasut illoqarfiillu ilaat toqqissisimanartut angissutsimikkut uninngaarfigineqarsinnaasut kissa-atigineqarput taamaammallu aseror-terinissanut naleqarnerinullu suunn-

gitsunut pinaveersaartitsinnaallutik. Innuttaasunut ataasiakkaanut inuiaqatigiinnullu tamanut inuunermik naleqartitanik annertusaassaaq.

Innuttaasut naleqartitaat sammisat sisamangorlugit immikkoortinneqarput, 1. Illuliortaaseq kinaassuseqalersitsisoq, 2. Inissiat inuunerlu pitsaassusilik, 3. Illoqarfimmi Illoqannginnersat taavalu 4. Sumiiffiit Silaannarlu. Innuttaasut naleqartitaat pingaarnertut naalisarlugit ataani atuarsinnaavatit.

INNUTTAASUNIT KISSAATIGINEQARPUT:

Illuliortaaseq kinaassutsimik pilersitsisarpoq

- Kulturikkut illorsuaq
- Immikkuullarissuseq kinaassuserlu
- Illut kulturikkut kingornussat oqaluttuarisaanerlu
- Oqaluttuarisaanerit ilanngussineq atuutsitsinerlu
- Nalinginnaasuunngitsumik eqqarsarneq – silarsuup sinnerata qimerloornissaa

Inissiat inuunermilu pitsaassuseq

- Inissiat pitsaasut ullutsinnullu naleqquttut
- Sanaartorneq mingutsitsinngitsaq nukissiutitigullu mingutsitsinngitsaq
- Isikkivik, seqineq inissiallu qaamasut
- Angerlarsimaffik toqqissisimanartoq avatangiisillu toqqissisimanartut
- Attuumassuteqarneq avatangiisillu qanittumiittut

Illoqannginnersat illoqarfimmi inuuneq

- Toqqissisimaneq
- Qanigisariinneq

- Ataqqinninneq peqqissaarnerlu
- Akisussaaffik
- Angallattut mianersuunneqartus-sat cykelertullu
- Biilertut biilillu uninngasarfiit ikilil-lugit
- Pinnguartarfiit amerlanerit
- Inuit inuttut nalinginnaasutut inn-gitsut inissaqartinneqarnissaat
- Inissaqarneq isikkivillu
- Nunaminertat sanaartorfiunngitsut
- Pinngortitap eqqaaniinneq
- Inooqatigiinnikkut kulturikkullu eqqissisimaartarfiit
- Nuutoqqami uummaarissuseqalernissaa
- Sumiiffiit qorsooqqissut siammar-nerunissaat eqqissisimaarfiusinna-asut pinnguarfiusinnaasullu
- Illoqarfiup illoqannginnersaani uumasunik inissaqartitsineq
- Illoqarfimmi illoqannginnersat innuttaasut angerlarsimaffiisa aap-paraat
- Pisiniarfiit siammarsimanagerusut
- Avatangiisit eqqissisimanartut toqqissisimanartullu
- Illunik aserfallatsaaliuineq

- Qalipaait ataqatigiinneri ataqati-giissut
- Atortup pinngortitap atortuutai atorineqartut
- Qaammaqqutit
- Sanaartornerit kusanartut avatan-giisillu kusanartut
- Illoqannginnersanik kusassaaneq
- Illoqarfimmi illoqannginnersat ulloq unnuarlu uummaarissut
- Uteqqiineq pinnagu nikerartunik atuineq

Piffissaq sumiiffissarlu

- Silap pissusianut tulluusaarineq
- Sumiiffiit assigiinngissusaat aal-laavigineqartut
- Ataqatigiinneq eqqarsaatigalugu pilersaaruserneq
- Pilersaarusernermi pinngortitaq ilaatinneqarluni
- Tikikkuminassuseq
- Illoqarfisani atortussat
- Suut tamakkiisumik eqqarsaati-galugit
- Sila, seqineq, isikkivik, nunap ilusaa najoqqutassallu aallaavi-galugit pilersaaruserit
- Inuunerup pitsaassusaa

Illuliortaatsimut politikkimi anguniakkat

Illuliortaatsimi politikkimi anguniakkani allaaserineqarpoq, naleqartitatsinnik qanoq ilillugu paarsillu arusunnersugut, aammalu qanoq ililluta ineriartortitsinikkut naleqartitanik nutaanik pilersitserusunnersugut. Anguniakkat sisamanut immikkoortinneqarput, tamarmik immikkut illuliortaatsip silarsuaani ataatsimik sammisaqarfiusut.

- 1. Illuliortaaseq kinaassuseqalersitsisoq,** *inuit ataasiakkaat kinaassusiat, sumiiffiup ilisarnaataa aammalu ilisarnaat ataatsimoortitsiffiusoq*
- 2. Inissiat inuunermilu pitsaasuseq,** *inissiaq pillugu inuunermi inissaqartitsisoq, inissialiat toqqissisimanermik siuariartorfiusussat*
- 3. Illoqannginersat illoqarfimmilu inuuneq,** *illoqannginersani inuit naapiffigisinnaasat pillugit*
- 4. Piffissaq sumilu,** *pinngortitap atugassarititai periarfissaritaalu pillugit upperinnineq*

TASILAMI OQALUFFIK

Illuliortaaseq kinaassuseqalersitsisoq

Inuit ataasiakkaat kinaassusaat, sumiiffiup ilisarnaataa aammalu ataatsimoorfittut ilisarnaat

Illulioriaaserput kulturitsinni pingaarutillit ilagaat, inoqarfivullu uaguunitsinnik, kinaassutsitsinnik takutitsisuupput. Illulioriaatsip oqaluttuassartaa oqaluttuarisaanitsinni uppersaataasut pingaarnersaraat – siunissamilu taamaattussaalluni. Taamaattumik ataatsimoorluta kulturitsinnit kingornussatta paarilluarnissat pingaaruteqarpoq.

Ullutsinni siunissamilu immitsinnut paasinissamut, qanga pisimasunut toqqammavigisatsinnullu attaveqarnissarput pingaaruteqarpoq. Nutaanik illuliorutta, toqqamma-

vipput nutaanik qallertarparput, taamaasillutalu oqaluttuarisaaner-
mut ullutsinni inuunerput ilann-
guttarlugu. Illulioriaatsitsinni

immitsinnut siunissamilu kingua-
assatsinnut ilisarnaateqarpugut,
taamaattumillu sumiiffik, inuit
oqaluttuarisaanerlu ataqqillugit in-
gerlanneqassalluni. Taamaasilluta

kinaassuseq nukittorsassavarput,
taavalu kulturetput oqaluttuarisa-
anerpullu pisuujunerulersillugit.
Illuliortaatsip inoqarfiit asseqann-
gitsumik kinaassusiat nukittorsar-
lugulu ikorfartussavaa. Inoqarfiit
sumiiffii, avatangiisaat, oqaluttuas-

sartaat immikkuullarissusiallu in-
oqarfiit ilisarnaataannut pingaa-
ruteqarluinnartuuvoq. Inoqarfiit
ilisarnaataasa nukittorsarneqarnis-
saat ikorfartorneqarnissaallu Kom-
muneqarfik Sermersuup kis-
saatigaa, taamaasilluni inigisap
inoqarfiullu naleqassusianik misi-
ginissaq annertunerulersissallugu.
Inoqarfiit pilersaarusionerfiginerini
ineriartortitsiffiginerinilu ataatsi-
moortumik eqqarsarluni aammalu
inoqarfiit ilisarnaataat ataqqillugit
pinissaa pingaaruteqarpoq.

Illuliortaatsimi politikimi anguniarneqarpoq:

- illut ataasiakkaat avatangiisillu immikkuullarissuseqartut eriagineqarnissaat

- illut nutaat illoqannginersallu oqaluttuarisaanitsinnik pisuunnguallatsitsinissamik toqqammaveqassasut

- inoqarfiit pilersaarusionerfigineri ineriartortitsiffiginerinilu inoqarfiit ilisarnaataannik toqqammaveqassasut

NAJUGAQ

Inissiat pitsaassuserlu

Inissiaq inuunermi najugassatut, inissialiat toqqissisimanerulersitsisut

Inissiaq pitsaasoq timikkut tarnikkullu peqqinnerulersitsisarpoq. Inissiaq pitsaasoq inummut qulakkeerisuvoq, inuunerullu ingerlarniginut assigiingitsunut ikorfartuutaallunilu sammisassanut inissaqartitsisuvoq, ilaqtariinni immikkut ataatsimoorlunilu allanillu peqateqarluni. Inissiaq pitsaasoq ataasiakkaanut avatangiisinut ataatsimoorussassanullu attaviliisuvoq, pingortitamut isikkiveqarnikkut inissianullu allanut isikkiveqarnikkut. Peqatigitillugu imminiussuseqarnerit illersorneqarpoq, kissaatiginngisatit pinaveersaartinniarlugit silallu pissusaanut illersorniarlutit.

Inissiaq eqimasumik inissisimapata, inissiaqarfiit pilersinneqartarput. Inissiaqarfiit toqqissisimaffiusut eqqaamiorissarfiusut, illullu akornini uummaariffiunissaq pilersissavagut. Inuit naapeqatigiiffigisinnaasaanik periarfissaqassaaq; oqquiffissalinnik, seqinnisaarfissalinnik, isikkivigissunik aamalu naapisimaarnissamat toqqissisimanarlutillu pissusissamisoortunik.

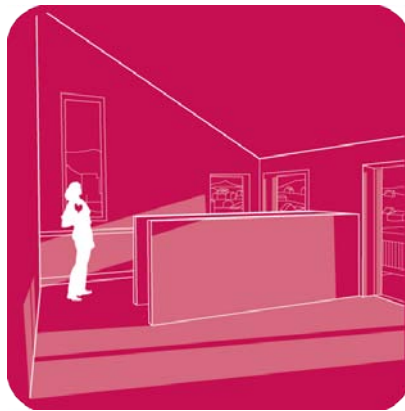
Ineqarfiit angissusiat ilusilersornerilu, ilusaat qalipaasersorneqarnerilu ataqatigiissitsissapput assigiingisitaartuullutillu, imminut ataneqarlutik paasineqarsinnaallutillu. Ineqarfiit kikkunnit tamanit tikinneqarsinnaassapput; kaassuartakkanik qamuteqartut tappiitsullu namminneq najukkaminnut taamaallaat isersinnaaginaratik, aamma allat pulaarnissaanut periarfissaqassapput.

Illut, illuliorfigineqartullu qanittumiittullu pissanganartuussap-

put misigisaqarfiusinnaassallutillu, siunissamilu eriagineqarnissaminut piukkunnassuseqassapput, ullutsinnilu aserfallatsaaliorneqarsinnaassallutik. Najugallit misigisimagunik eqqartik toqqissisimanartuusoq, taava inuit

sumiiffiullu akornanni attaveqatigiinneq annertunerulersarpoq, avatangiisillu paarilluarneqarnissannik, ataqqineqarnissannik akisussaaffiginissaannillu misigisimaneq annertunerulersarpoq.

Illuliortaatsimut politikkimi anguniarneqarpoq:

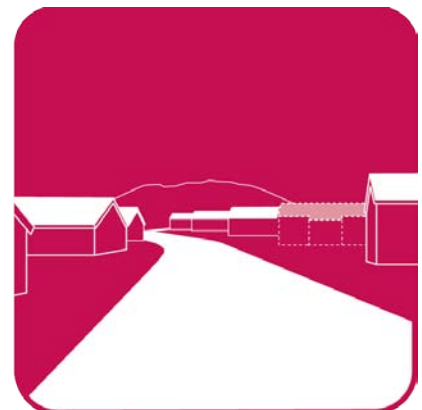
- inissiat tamarmik ataqqinassusilimmik timikkut tarnikkullu inuunegarnissamat sinaakkutaanissaat

- inissiaqarfinnik pitsaasunik pilersitsiffissanik takorluugaqarfiusunillu toqqammaviliinissaq, illoqarfiup ilaanut pilersaarutit aqqutigalugit inuuneritta-mut sinnaakkusiisunik

- inissiaqarfiit tamarmik ataatsimiffissatut ataatsimoorfissatullu, toqqissisimanermit, attaveqarnermit akisussaassuseqarnermullu sinaakkutaassat

- nutaamik illuliornerit, nutaamik allangortiterinerit sumiiffimmi pitsaassutsimik ataqqinninneq toqqammavigalugu ingerlanneqassasoq, aamalu isigisat atuuffissa-asalu sakkortusarneqarnissaat

ILLOQANNGINNERSAQ AMISUT

Illoqannginnersat illoqarfimmilu inuuneq

Illoqannginnersat illoqarfimmilu inuuneq, illoqannginnersani inuit naapiffigisinaasaat pillugit

Illut akorngi tassaapput nunaqarfiup illoqarfiullu illoqannginnersai. Sumiifinni taakkunani immitsinnut naapitarpugut allanillu naapitaqartarluta, namminiussuseq qimattutullusooq iluglu inuiaqatigiit sinnerinut akuliulluta inooqataalertarpugut. Illoqannginnersaq pitsaasoq ataatsimoornermik, ataqatigiinnermik akisussaassuseqarnermillu ineriartortitseqataasinnaavoq.

Illoqannginnersap pitsassusii piler-sinniarlugit

- uku aallaavigineqassapput; nuna-minertat annertuut portussutsillu inuup timaanut sumiiffimmilu pineqartumi sammineqartussatut eqqarsaatigineqartunut naleqquttut,
- tamanut tikikkuminartuussaaq inissaqarluarluni, utoqqarmut, meeqqamut, issiavimmik assakasulimmik atuisumut tapiitsumulluunniit naapeqatigiiffiusinnaasoq najoruminartorlu,
- qullilersugaassaaq; illoqannginnersat qullilersugaasut ukiuunerani katersuuffiusinnaasarlutillu toqqisimalersitsisinnaasarput, aamma eqqissisimaarfiliortoqarsinnaallunilu immikkoortunik pilersitsisoqarsinnaavoq.
- - mikroklima; sumiiffiit oqqartamiittut seqerngullu kissarfigisaaniittut siviunerusumik najorneqarsinnaapput ilorrisimaarfigineqarlutik, aammalu nipiliorfiunngitsut silannarmillu mingutsitsiffiunngitsut ilorrisimaarnerulersitsisarput, qimakkuminaatsitsisarlutillu

Illoqannginnersat ataqatigiittarput, allaanerlu ajorlutik sumiiffimmiit sumiiffimmuut ataqatigiittut. Tamannalu illoqannginneranut imminnut atasunik

aqutissaliornikkut annertunerulersisinnavaarput, taamaalilluni sumiiffimmiit sumiiffimmuut isumannaatumik angalaartoqarsinnaanngorlugu. Illoqannginnersat ilaat timigissarfiusinnaassapput; pinnguarneq arsalerineq, illoqannginnersallu ilai nipaammiumisamat oqaloqatigeerujoornissamulluunniit tulluartuusarput. Inuit pisari-

aqartitaat kissaataallu assigiinngillat, illoqarfitsialammilu illoqannginnersat assigiinngisitaartut assigiinngitsunik periarfissallit nassaassaasarput, meeqqat, inuusuttut ilaqutariit kiisalu inuuniarnikkut ilungersunartorsortut inissartinneqartarlutik – sumiiffiit kikkunniilluunniit naapeqatigiiffiusinnaasut toqqissisimaarfiusinnaasullu.

Illuliortaatsimut politikki siunertaavoq:

- illoqarfitta nunaqarfitalu tamatigoortuulernissaat, pitsaasunik toqqissisimanartunillu kikkunnul-luunniit atuuttunik illoqannginnersaqarnissaat

- illoqannginnersat nutaat siunissami qanoq ator-neqarnissaat pitsaasusissaallu siunniutereerlugit piler-sinneqassasut

- Illoqannginnersat atorluarneqanngitsut ajornanngippat ator-neqarsinnaasunik periarfissarsiuunneqassasut taamaalillutik uummarissarneqarlutik

- illoqannginnersat pigisavut ukiut inuunermilu qanoq inissisimaffeqarneq apeqqutaatinnagit orniginarsarneqarsinnaassasut, illoqannginnersanilu inuit biiliunngitsut salliuinneqassasut.

EQALUGALINNGUIT NUUK

Piffissaq sumiiffissarlu

Piffissaq sumilu, pinngortitap atugassarititai periarfissarititaalu pillugit upperin- ninneq

Illuliortaaseq pitsaasoq sumiiffimik piffissamillu aallaaveqartarpoq. Sumiiffimmi oqaluttuarisaneq tusaaniarsarigutsigu taakkulu tunngavigalugit sanaartorluta sumiiffimmut akerliunngitsumik sanaartussaagut, oqaluttuarisane-ralu ingerlateqqillugu. Sumiiffimmi silaannaq pillugu ilisimasaqarneq tunngavigalugu sanaartorutta sumiiffik naleqarnerulersissavarput. Nutaamik sanaartornitsigut sumiiffimmi qanga pisut ullutsinneersunik ilasarpavut, ullutsinnilu oqaluttuassartap oqaluttuarinissaa pingaaruteqarpoq, taamaaliorsinnaavugullu tulluusimaarutigalugu. Oqaluttuassartaa kinguaariit tullittut nersorniarsinnaasaat. Nunatta ilusaa silaannarpullu sanaartoriaatsitsinnut, nunaqarfinnik illoqarfinnillu tunngaviliisarnitsinnik siusinnerusukkut aalajangiisuusarput. Qaartiterisarneq nutaaliasunillu sanaartoriaaseqalernikkut taakku tunngavigisarneri ilaatigut qimakkiartuaarpavut, illoqarfiullu ilai sanaartukkallu ilai sumiiffiup qanoq issusaanit aallaaveqarna-

tik, nunarsuatsinnili sumiluunniit sanaartugaasinnaagaluarlutik. Tamatumali kinguneraa sanaartukkat kulturitsinnut kinaassutsitsinnullu attuumassutaarukkiartorsimane-rat, aamma inissiat illoqarfiillu pitsaassuseerukkiartorsimapput, ataatsimoorfeqarnissamullu kajumissaarerpalaaratik. Taamaattumik sumiiffiup pingaarutaasa nutaamik inissaqartinnissaat anguniartari-aqarparput.

Illuliortaatsimi attassiinnarnissaq nutaaliornissarlu pineqarput, sumiiffimmilu pitsaaqutit sulii pitsanngorsarnerunissaat tunngaviussalluni, tassa nunap ilusaa, silaannaq aamma sanaartukkani atortulersuutinilu kulturereqartoq eqqarsaatigalugit. Immikkoortup ilaani pitsaaqutit ujartussavagut pitsanngorsaqqillugillu. Sanaartukat nunaannaallu akornanni ikaarsaariarnerit ersarissut naleqquttullu allanngutsaalineqarnerisigut kiisalu sumiiffiup immikkuullarisutai ilusaalu eqqumaffigigaanni tamanna anguneqarsinnaavoq.

Illuliortaatsimut politikkim siunertaavoq:

- Nunap ilusaa pioreersoq sumiiffimmilu silaannaa aallaavigalugit pilersaarusiortoqartassasoq, sanaartortoqartassasoq atortulersu-isoqartassasorlu

- Illut sanaartukkallu nutaat sumiiffiup pitsaassusiinik qaffasasuunissaat, piffissaq atuuttoq eqqumaffiqeqassasoq, piffissarlu qaangiutereersoq siunissamilu pi-sussat ataqqineqassasut

TASIILAQ
MIDTPUNKT

TASIILAQ

ILLOQARFIUP

QEQQA

utiden

MTIDEN

TUNUMI INERIARTORTITSIVIK

ØSTKYSTENS VÆKSTCENTER

TASIILAMI ILLOQARFIUP INERIARTORTINNEQARNERA PILLUGU SAQQUMMERSITSINEQ

Iliuseqarneq

Illuliortaatsimut politikki anguniakkat ilaannik allaaserisaqarpoq. Anguniakkat taakku tamakkerlugit angusagutsigit inuiaqatigiit tamakkerlutik suleqatigiissutigisariaqarpaat, inuit ataasiakkat, suliffeqarfiit namminersortullu pisortalluunniit peqatigiillutik. Illuliortaatsimut politikkimut atatillugu ilitsersuutitut najoqqutattullu atorneqarsinnaavoq, sanaartugassatut suliasap tiguneqarneraniit illussamik titartaasup, sanaartortitsisup pilersarusiortullu aalajangigasai qanoq ittuusariaqarnersut.

Pilersaarummut peqataasut amerlagaluartut Kommuneqarfik Sermersooq maligassiuisuunermi siuttuunissaminut periarfissagissaarpoq.

1. **Sanaartortitsisutut sanaartukkamillu piginnittut**, *sanaartortitsisut sanaartukkamillu piginnittut anginerujussuit ilaattut kommunip pisussaaffii eqqarsaatigalugit*
2. **Oqartussatut**, *pilersarusiornerup ingerlanneqarnerani illuliortaatsip pitsaanerusup siuarsaaviginissaa eqqarsaatigalugu*
3. **Ilitsersuisutut isumassarsisutullu**, *atuarfinni atuartitsinermi, inuiaqatigiinni oqallinnerni aamma sanaartortitsisumut ikiuunermi*
4. **Sakkussatigut**, *illuliortaatsimut politikkip pitsanngorsaqqinnissaanut iliuusissani sakkussaartitsinermi*

Sanatitsisutut illunillu piginnittutut

Sanatitsisutut illunillu piginnittutut angisuutut pisussaaffiit pillugit

Sanatitsisuuneq illunillu piginnittuuneq pisussaaffiliipput. Illulior- taatsimut politikkeqarnermi anner- tuumik anguniagaqarpugut.

Kommuneqarfik Sermersuumit atuarfiit, meeqgeriviit, inissiat kommunimilu sulisunut suliffiit inuttaasunut sanaartorneqartar- put. Illulior- taatsimut politikki ator- lugu siunissami pitsaanerusemik sanaartornissatsinnut toqqam- maviliissaagut. Siuliani immik- koortuni sisamani anguniakkat siunissami sanaartornermi sulianut najoqqutassatut atorneqarsinnaap- put, tassanilu kommunimi inger- latsivik suliffiup iluani siunnersuis- unullu nakkutiginnittarsinnaalluni

ilaatigut illulior- taatsimut politik- kimi anguniakkat sanaartornermi anguniagassamut malinninersut misissortarniarlugit.

Illorpassuit Kommuneqarfik Ser- mersuumit pigineqarput. Piginnit- tutut illunik ingerlatsinissatsinnut aserfallatsaaliuinissatsinnullu aki- sussaavugut, aamma illu allanut siunertanut qaqugu sangutissa- nerlugu nammineq aalajangertar- parput, aammalu naggataatigut qaqugu illu isaterneqassanersoq. Illut paarilluarneqangippata aser- fallallutillu, avatangiisinut pitsa- anngitsumik sunniisarput. Kom- munip illuutaasa ilai kulturikkut oqaluttuarisaanikkut illuliornermi- lu kusanartuliatigut annertuumik naleqarput; matumani illut nutaar- luinnaat aammalu nutaanngitsoru- jussuit pineqarsinnaapput.

Illulior- taatsimut politikkip aku- ersissutigineratigut illut paarillu- arnissaannut, illut naleqarluartut eriaginissaannut aammalu illut aserfallatsaaliorneqarnissamut pe- riarfissaqanngitsut pissusissamisu- unngitsulluunniit isaternissaannut pisussaavugut.

Illoqarfimmik inerisaanermut sanaartorfissagissaanermullu ata- tillugu sanaartugassat angisuut Kommuneqarfik Sermersuumit sanatitsisutut suliarineqartarput. Aamma matumani illulior- taatsimut politikki atorneqassaaq. Aqqusern- git, kusserngit aamma kuuffissuit pilersuinermilu ledningit inissi- simaffissaasa misigineri, nunamut attaveqarneri, tikeriaannaaneri toqqissisimanarnerilu uuttorlugit aalajangerneqarsinnaapput.

TUJUMMI INISSIALIORTITERNEQ

Oqartussatut

*Pilersaarusionerq aqqutigalugu pitsaannerusumik illuliortaaseqarnissap siuarsar-
neqarnissaanut periarfissat pillugit*

Kommunimut pilersaarummik kommunimi nunaminertanik atuinernut tamanut aalajangersa-
gaqartunut Kommuneqarfik Ser-
mersuomit aalajangersaanissaq
suliarineqartussaavoq.

Periarfissaatillugu illuliortaatsimut
politikkimi anguniakkat attuumas-
suteqartut Kommunimut pilersaarummi
ilanngunneqassapput, taamaalillutik
inerisaanissamut pituttorsimaniassammata
illuliortaatsimullu politikkitut
ilitsersuutitut atuinnessanngimmata.

Nunaminertanut oqartussa qar-
fimmi sullissinermi qinnutigine-
qartup pilersaarummi aalajanger-
sakkat atuuttut malinneqarnersut
naliliiffigissallugit periarfissaavoq.
Pilersaarut aalajangersakkanik il-
luliortaatsimut politikkip male-
ruarnissaanut pingaaruteqartunik
imaqarpat, tunniussinissap nalu-
naarutigineqarnissaa sioqqullugu

pilersaarummi pissutsinik aalajan-
gersimasunik malinnittoqarnersooq
oqartussa qarfimmit uppersarsa-
asiortoqarnissaa piumasarine qar-
sinnaavoq, imaluunniit sanaartor-
nerup aallartinnissaa sioqqullugu
uppersarsaatissat tunniuttarnis-
saat piumasaqaatinngortinne qar-
sinnaalluni.

Illoqarfimmik allanngortiterinerni
pilersaarutitut anginernut sana-
artornernullu atatillugu, sanatit-
sisutut attuumassuteqartup pilersaarusioner-
mut akisussaasuusup kommunimik
oqaloqateqarnissani aallartissavaa.
Kommunimit kisaatigine qarpoq
illuliornermi kusanartuliortaatsikkut
pitsaassutsit pillugit piumasaqaateqarnis-
samut oqaloqatigiinnikkut siunnersuisar-
nikkullu pisassasut, taamaalilluni
politikkimi naleqartitat anguniak-
kallu piviusunngortinneqartassam-
mata. Illoqarfimmik allanngorti-
terinermut pilersaarutitut angisuut

sanaartornerillu tamakkiisumik pi-
lersaarutitaqarnissaat pisaria qar-
poq imaluunniit illussanik titarta-
asartut unammisinneqarnissaat
aallartinneqarsinnaalluni. Tama-
tuma saniatigut pilersaarutit suk-
umiisut eqqarsaatigalugit kommu-
nimit najoqqutassaliortoqassaaq.
Tamatumalu kingorna pilersaarutit
sukumiisut pitsaassutsimut piuma-
saqaatinik malinnissimanersut ma-
linnaavigineqassapput.

Siunissami kommunimut pilersaarutit
angisuut illuliortaatsimut politik-
kimi anguniakkat qanoq malinneqarti-
ginersut pissutsit piviusut sanaartor-
neqartullu eqqarsaatigalugit naliliivigis-
arnissaat siunertaralugit, ukiut inger-
lareernerini nalilersorneqartalertariaqar-
aluarput, aammalu pilersaarutit
sutigut iluaqutaasimanersooq ilanngul-
lugu, pitsaasuusimanersooq pitsaasuusi-
manninnorsorluunniit.

PAAMIUNI INNUTTAASUT ATAATSIMIINNERAT

Ilitsersuisutut isumassarsiorfittullu

Atuarfinni atuartitsinerit, inuiaqatigiinni oqallinnerit sanatitsisullu ikiorneqarneri pillugit

Illuliortaatsimut politikkip ineri-sarneqarnissaa akuersissutigine-qarneralu innuttaasunut oqari-artuuteqarpoq: Kommuneqarfik Sermersuumi illuliortaaseq pitsa-asoq siuarsarusupparput, pissu-tigalugu inuiaqatigiinnut, ataatsi-mooqatigiinnut aammalu inunnt ataasiakkaanut pingaaruteqarmat pitsaasumillu inerisaalluni. Allori-arneq pingaaruteqartuuvoq ukiuni tulluittuni tamanut paasissutissiis-arnikkut illuliortaaserlu pitsaasoq pillugu oqallilluarnikkut malinnaaf-figineqartariaqartoq.

Kommunimi meeqqat tamaasa meeqqat atuarfianni ilinniagaqar-

nissaat Kommuneqarfik Sermersuumit akisussaaffigineqarpoq. Qulakkeertariaqarparput meeqqat tunngaviumik atuarnermi illuliortaaseq paasisimasaqarfigile-riissagaat. Illuliortarnermi kultu-rerput, qanga maannakkullu pisut ilinniassagaat, aammalu init pitsa-asut nuannaarnermut takorluuisin-naassutsimullu qanoq iluaqutaati-gisut misigisaqarfigissagaat.

Sanatitsisumut siunnersuineq aqquutigalugu illuliortaatsip pi-tsaasup siuarsarnissaanut Ko-mmuneqarfik Sermersuumit kaammattuisoqassaaq; pisortat namminersortullu eqqarsaatigalu-

git. Illuliortaatsimut politikki akuersissutigisimagipput sanatitsisumut ilisimatitsissutigissavarput, aamma politikkip malinnissaa eqqarsaa-tigalugu pilersaarusionermi pis-sutsit allangortinneqassanersut naliliinissamut sanatitsisut neqero-orfigineqarsinnaapput.

Kommunimit illuliortaatsimut po-litikki ikorfartorneqarsinnaavoq ilaannkuinnarlu illuliortaatsimut nersornaammik nersorinnittarluni.

Sakkussat

Illuliortaatsimut politikkip iliuuseqarnissamut sukumiisunik sakkussaqluni inerisaqqinnissaa pillugu

Una »Kommuneqarfik Sermersuup Illuliortaatsimut politikkia« immikkoortoq siulleq ilanngussartaqann-gitsoq akuersissutigeqqaarneqas-saaq. Ukiuni tulluuttuni ilanngussat arlallit Iliuusissami sakkussatut atorneqarsinnaasut akuersissutigineqarnissaat anguniagaavoq.

– eriaginnissamut pilersaartit

Sakkussat pitsaasut tassaasinnaapput illunik eriagisassatut toqqarneqarsimasunik misissuinerami atugassat. Matumani tamanut nassuiaatigisinnaavarput soq eriagisasaanersut; illu kulturikkut oqaluttuarisaanermi sukkut immikkuullarequteqarnerisooq, Aamma imaassinnaavoq sakkussat tamanut illunillu piginnittunut anngussiniarnermi atugassat aamma siunissami illunik eriagisassanik naliliinissami ingerlatsivimmi atugassat.

– assersuutitut katersat

Sakkussatut assersuutaasinnaavoq illuliortaaseq pitsaasoq, tassanilu

takussavarput soq illuliortaaseq pitsaasuunersooq, aammalu illuliortaatsimut politikkimut sukkut attuumassuteqarnerisooq. Aamma imaassinnaavoq sakkussaq atuarfimmi atuartsinerami atugassaq, aamma ingerlatsivimmit oqartussaqlarfimmillu siunnersuinissamut isumassarsiortitsinissamullu pisari-aqartitsisoqaraangat. Illuliortaatsip pitsaasup qanoq ittip assersutigineqarnerata akuersissutigineqarnerani tamat peqqinnartumik oqallinnissaannut kinguneqartussaavoq.

Assersuutitut katersat tassaasinnaapput inissianut inissiaqarfinnullu tunngasut, aammalu katersat allat tassaasinnaapput illoqarfimmi illoqannginnersanik takutitsisut nassuiaateqartullu: Suut pitsaasumik

sunniuteqarpat suullu pitsaavallaanngitsumik sunniuteqarpat? Qulequttat sisamarisinnaavaat sanaartukkat nunatallu akornanni pissutsit.

Katersaalluartut Kommuneqarfik Sermersuumut illuliortaaseqarnermi ilitersuutaalluarsinnaapput.

– illuliortaatsimi nersornaat

Illulianut, sanaartukkanut imaluunniit atortussaateqarnermi sanaartukat iluatsilluartut pillugit arlalitsigut assigiinngitsutigut illuliortaatsimi nersorinnittoqarsinnaavoq. Illuliortaatsimi nersorinninnermi kommunimit pilersaarut aalajangersimasooq atorlugu tamanut oqallissaarissaaq oqartoqarluni isumaqarluta tamanna pitsaasuusooq nassuiarlugulu soq taamaannersooq. Nersorinninitsigut sanatitsisussat kaammattussavagut suli assoroornersussat, nerioqqullugit immaqa ullu ilaanni nersornaatisinnaasut.

